

KARAKTERISTIKA VED ELEVERNE I DEN KOMMUNALE 10. KLASSE

Udarbejdet af
Katarina Jensen, seniorøkonom, ph.d.
Lærke Dyrby Kloch, projektassistent

November 2024

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusion	9
Implikationer	11
Hvem vil skulle på FGU?	13
Hvor mange får et fagligt løft i 10. klasse?	18
Elevernes eget perspektiv	21
Data og metode	23
Litteraturliste	25
Bilag	27

01

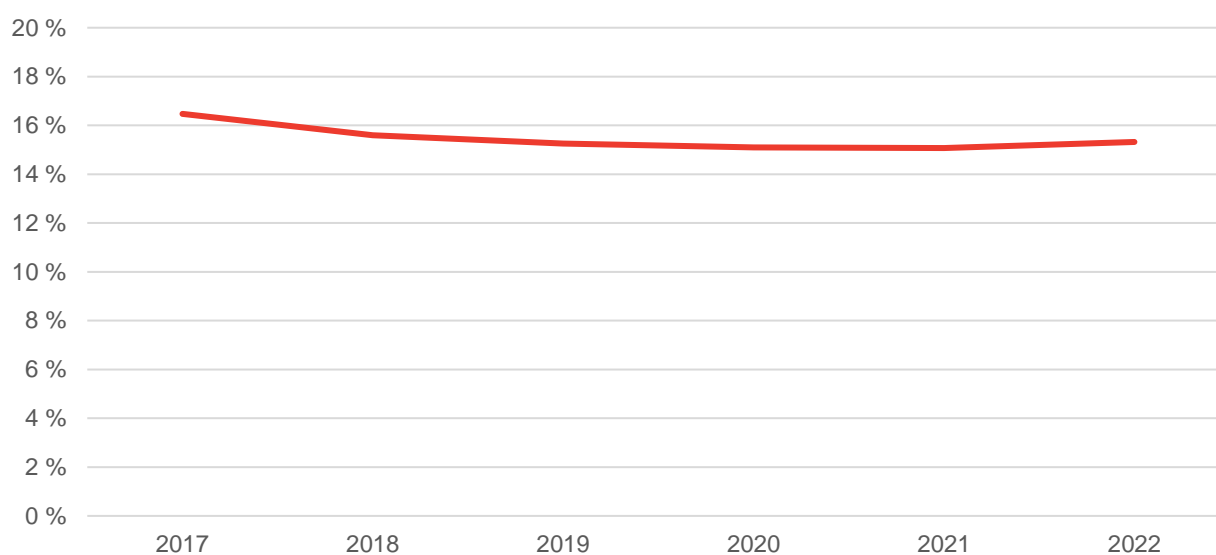
Baggrund

Baggrund

I oktober 2024 præsenterede regeringen et udspil til en ny reform af uddannelsesområdet (Regeringen, 2024), som endnu ikke er vedtaget. En vigtig del af udspillet er oprettelsen af en erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx), som er en toårig ungdomsuddannelse med mulighed for et tredje år. I udspillet foreslås det, at uddannelsen skal have et karakterkrav på 2 fra grundskolens 9. klasse. Samtidig bliver karakterkravet på stx og hxx hævet fra 5 til 6, hvad angår både de afsluttende standpunktskarakterer og folkeskolens lovbundne prøver.

Som del af reformudspillet foreslås det, at den kommunale 10. klasse integreres i den nye ungdomsuddannelse og afskaffes som selvstændigt tilbud. Andelen af en 9.-klasseårgang, som i dag færdiggør 10. klasse, har siden 2017 været omkring 15-16 pct., svarende til ca. 10.000 elever årligt, jf. figur 1. Ambitionen i udspillet er, at elever, der i dag går i 10. klasse, og som har bestået folkeskolens 9. klasses afgangseksamen, i stedet skal på epx. Samtidig får elever, der ikke består folkeskolens 9. klasses afgangseksamen, ret til at gå på FGU i skoleåret efter 9. klasse. Som konsekvens af afskaffelsen af 10. klasse vil eleverne ikke længere kunne aflægge folkeskolens prøver i 10. klasse – heller ikke på efterskolerne, som bevares som undervisningstilbud efter 9. klasse.

Figur 1 // Andel af en 9.-klasseårgang, som færdiggør kommunal 10. klasse året efter

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter. Data er beregnet som et årligt gennemsnit over perioden.

Formålet med den nuværende kommunale 10. klasse er at give yderligere faglig kvalificering og afklaring om valg af ungdomsuddannelse til elever, som har behov for det (BUVM, 2023). Nedlæggelsen af den kommunale 10. klasse åbner derfor for spørgsmålet om, hvad der ifølge det nye reformudspil vil ske med elever, som i dag ville tage den kommunale 10. klasse.

Det er tidligere blevet vist, at den kommunale 10. klasse ikke har en positiv effekt på påbegyndelse og færdiggørelse af en ungdomsuddannelse (KORA, 2016). Datagrundlaget for dette studie er dog fra før 2016,

hvor karakterkravet til gymnasiet var lavere end i dag. Det betyder, at den kommunale 10. klasse i dag kan spille en større rolle i forhold til at give unge adgang til stx/hhx, og at effekterne dermed kan være anderledes i dag.

I denne analyse undersøger vi, i hvor høj grad den kommunale 10. klasse giver eleverne et fagligt løft, så de får adgang til flere ungdomsuddannelser. Vi ser på, hvilke ungdomsuddannelser elever i den kommunale 10. klasse faktisk vælger i dag, for at forstå, hvorvidt epk vil være et naturligt alternativ for dem. Endelig ser vi på elevgrundlaget i den kommunale 10. klasse for at forstå, i hvor høj grad de nuværende 10.-klasseelever, som udspillet lægger op til, skal på henholdsvis epk og FGU, vil passe ind på de uddannelser.

02

Hovedkonklusion

Hovedkonklusion

- Andelen af en 9.-klasseårgang, som starter i den kommunale 10. klasse, har ligget stabilt på 15-16 pct. siden 2017. Det svarer til 10.000 elever årligt.
- Hver sjette elev i den kommunale 10. klasse har ikke bestået folkeskolens 9. klasses afgangseksamen. De vil skulle på FGU ifølge det nye reformudspil. Det svarer til 1.700 elever årligt.
- Elever, som ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, og som tager den kommunale 10. klasse, ligner elever på FGU, når det gælder forældres uddannelsesbaggrund, køn, resultat i de nationale tests og fravær i 9. klasse. De afviger dog fra FGU-eleverne, når det gælder etnisk herkomst, alder og antal lægebesøg.
- Når det gælder efterskoleelever, så ligner de elever, som falder fra 10. klasse for dernæst at starte i den kommunale 10. klasse, typisk *ikke* eleverne på FGU. Deres forældre har bl.a. oftere en gymnasial baggrund, end hvad der gælder for eleverne på FGU. Der er hvert år ca. 450 efterskoleelever, som falder fra for dernæst at starte i den kommunale 10. klasse.
- Få elever – ca. 4 pct. – bliver løftet til at bestå deres afgangseksamen i 10. klasse fra ikke at have gjort det i 9. klasse. Det svarer til 400 elever årligt.
- Hver ottende elev i den kommunale 10. klasse får løftet deres karaktergennemsnit til over 6. Det svarer til 1.100 elever årligt. De kunne altså ikke komme ind på stx/hhx efter 9. klasse, men bruger 10. klasse til at kvalificere sig fagligt til et niveau, hvor de ville kunne få adgang til stx/hhx i det nye reformudspil.
- Hver fjerde elev i den kommunale 10. klasse opfylder karakterkravet til stx/hhx allerede i 9. klasse. Det svarer til 2.400 elever årligt. Og flertallet – to ud af tre – af dem starter på en gymnasial uddannelse efter 10. klasse.

03

Implikationer

Implikationer

Formålet med den kommunale 10. klasse er i dag at give yderligere faglig kvalificering og afklaring om valg af ungdomsuddannelse til elever, som har behov for det (BUVM, 2023). Af regeringens reformudspil "Flere i gymnasiet" fremgår det, at 10. klasse skal "integreres i et sammenhængende epx-forløb". Det er tanken, at elever, der i dag går i 10. klasse, og som har bestået folkeskolens 9. klasse, i stedet skal på epx, mens de, der ikke har bestået 9. klasse, skal på FGU. Spørgsmålet er, om eleverne matcher denne plan, eller om der kan der være nogle utilsigtede sideeffekter ved at afskaffe det 10. klassetrin.

For det første viser analysen, at hver sjette elev i den kommunale 10. klasse ikke har bestået 9. classes afgangseksamen. Det svarer til 1.700 elever årligt. Disse elever vil i fremtiden skulle på FGU ifølge det nye reformudspil. Analysen peger på, at eleverne på en række målbare parametre i store træk ligner den gruppe unge, der i dag går på FGU. Uanset hvad, stiller det nye krav til FGU – dels til kapaciteten og dels til modtagelsen af en målgruppe, der ikke tidligere har valgt FGU. Man kan forestille sig, at det formentligt særligt vil betyde en øget tilgang til uddannelsessporet almen grunduddannelse (AGU), hvilket kan gøre dette spor markant større på FGU-skolerne.

For det andet har andelen af elever, som færdiggør den kommunale 10. klasse, været nogenlunde konstant siden 2017. Det tyder på, at opgaven med at hjælpe elever i udskolingen med faglig kvalificering og afklaring ikke er blevet mindre siden 2017, hvilket vores interviews samt tidligere studier også tyder på (EVA, 2020; 2018). Afskaffelsen af den kommunale 10. klasse som et tilbud til at opnå denne kvalificering og afklaring kan derfor påvirke skolesystemet bredt set, da den opgave dermed vil skulle løftes på tidligere klassetrin.

For det tredje viser analysen, at hver sjette elev i den kommunale 10. klasse har et karaktergennemsnit på over 6 allerede efter 9. klasse og påbegynder en gymnasial uddannelse (efter de nuværende termer) efter 10. klasse. Det svarer til 1.600 elever årligt, som man ikke kan regne med, vil vælge epx, hvis de bliver stillet overfor valget. Det er vigtigt at notere sig i forhold til ens beregninger af integrationen af 10. klasse i epx. Desuden er det også vigtigt at overveje, om der har været nogle andre årsager til deres behov for et ekstra skoleår før de påbegynder en ungdomsuddannelse, som de af en eller anden grund ikke har taget på en efterskole.

04

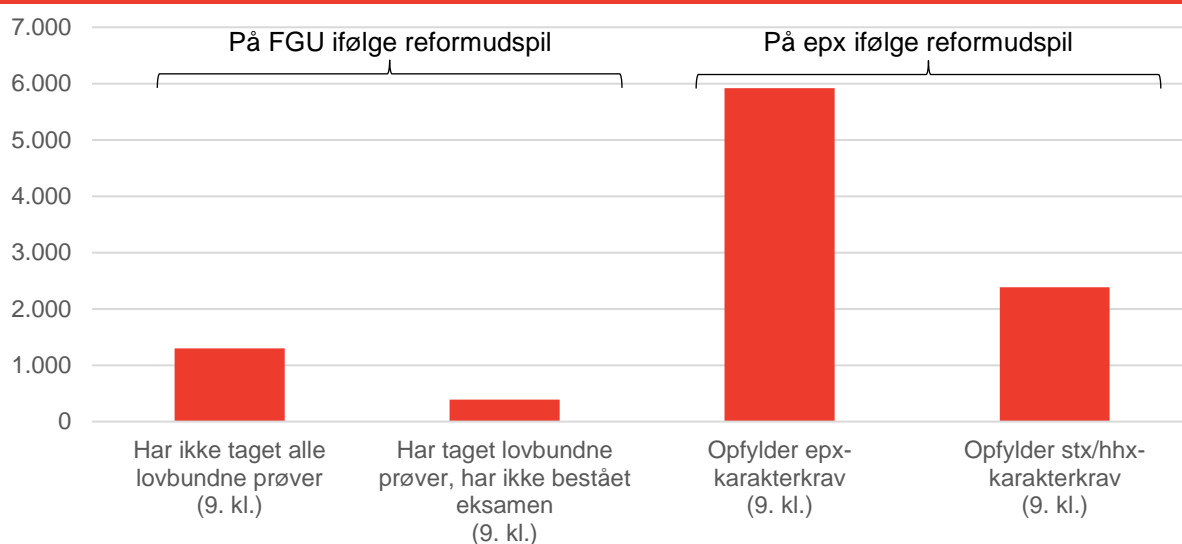
Hvem vil skulle på FGU?

Hvem vil skulle på FGU?

Omkring 17 pct. af eleverne i den kommunale 10. klasse – svarende til 1.700 elever – har ikke bestået 9. klasses afgangseksamen, enten fordi de ikke har taget alle deres lovbundne prøver, eller fordi de ikke har bestået deres eksamen, jf. figur 2. Det er disse elever, som vil skulle på FGU ifølge det nye reformudspil. For de flestes vedkommende – 13 pct., svarende til 1.300 elever – skyldes det, at de ikke har taget alle deres lovbundne prøver. De resterende 4 pct. – svarende til 400 elever – har taget deres lovbundne prøver uden at bestå deres eksamen.

Ambitionen i reformudspillet er, at elever i den kommunale 10. klasse, som har bestået 9. klasses afgangseksamen og dermed opfylder karakterkravet til epX, i stedet for 10. klasse vælger at gå på epX. Det gælder 83 pct. af kommunale 10.-klasseelever, svarende til 8.300 elever, jf. figur 2. En stor andel af disse – 24 pct., svarende til 2.400 elever – opfylder dog også udspillet karakterkrav til stx/hhx, og en del af disse kan tænkes at vælge stx/hhx i stedet for epX. Den resterende del – 59 pct., svarende til 5.900 elever – opfylder kun karakterkravet til epX.

Figur 2 // Antal elever i den kommunale 10. klasse efter eksamensresultat i 9. klasse, årligt gennemsnit

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

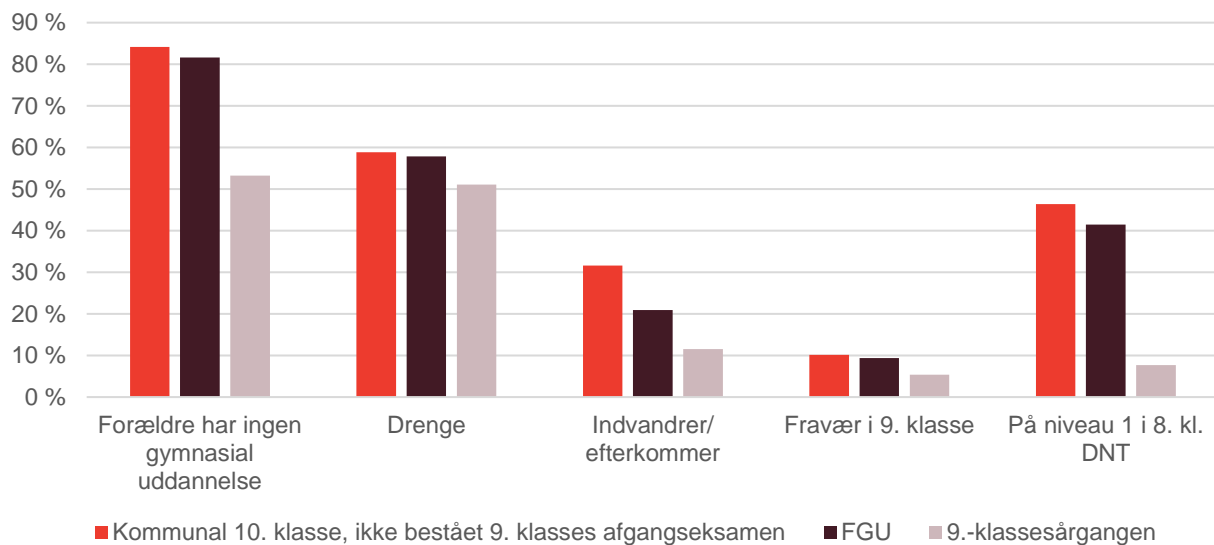
Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter. Data er beregnet som et årligt gennemsnit over perioden.

Elever, som tager den kommunale 10. klasse, fordi de ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, ligner elever på FGU på i hvert fald tre parametre, jf. figur 3. Begge elevgrupper har nogenlunde samme andel forældre, der ikke har en gymnasial uddannelse, nemlig omkring 80 pct. mod 50 pct. for hele 9.-klasseårgangen. Der er nogenlunde lige mange drenge i de to elevgrupper, nemlig knap 60 pct. Begge grupper har en fraværsgang på 10 pct. i 9. klasse, mod 5 pct. for hele 9.-klasseårgangen. Og nogenlunde samme andel ligger i den laveste femtedel i 8. klasses nationale tests, nemlig lige godt 40 pct., mod 8 pct. på hele 9.-klasseårgangen. Bemærk dog, at langt de fleste – knap 80 pct. – af FGU-eleverne ikke har taget den nationale test i 8. klasse, mod knap 40 pct. af de kommunale 10.-klasseelever, der ikke har bestået 9. klasses

afgangseksamen (ikke vist). Det kan have betydning for sammenligningen af resultaterne i de nationale tests, hvis det fx er de fagligt svageste elever, der ikke tager testen.

Dog er der en mindre andel indvandrere og efterkommere på FGU end blandt elever i den kommunale 10. klasse, som ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen. På FGU er godt 20 pct. af eleverne indvandrere eller efterkommere, mens det samme gælder godt 30 pct. blandt de pågældende 10.-klasseelever. Begge grupper har dog en højere andel indvandrere og efterkommere end hele 9.-klasseårgangen, hvor andelen ligger på 10 pct.

Figur 3 // Karakteristika for elever i den kommunale 10. klasse, som ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, FGU-elever, samt hele 9.-klasseårgangen

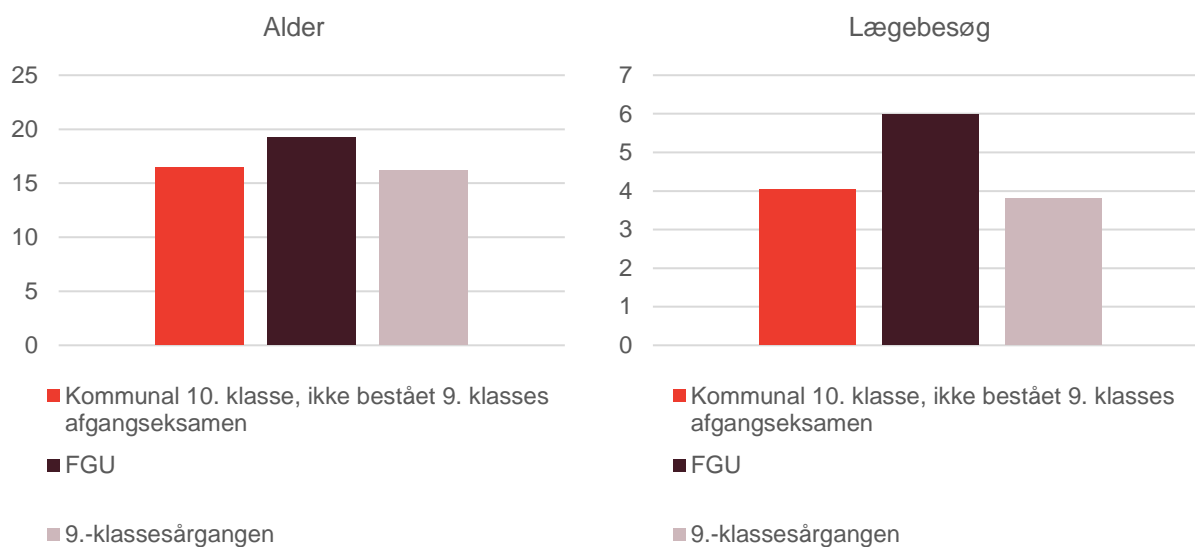

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter, samt elever, der startede på FGU i samme periode. Der er dog kun fraværdata på elever, som færdiggjorde 9. klasse i 2017-19.

Der er også en vis forskel mht. alder og antal lægebesøg mellem elever i den kommunale 10. klasse, som ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, og elever på FGU, jf. figur 4. Elever på FGU er i gennemsnit 19 år gamle, og dermed tre år ældre end elever i den kommunale 10. klasse. Elever på FGU har desuden omkring seks årlige besøg hos deres almene læge, mod fire både for elever i den kommunale 10. klasse, som ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, og for hele 9.-klasseårgangen. Det højere antal af lægebesøg blandt de nuværende elever på FGU kan indikere, at denne gruppe kan have større helbredsmæssige – fysiske og/eller psykiske – udfordringer end de unge, der i dag går i den kommunale 10. klasse.

Figur 4 // Karakteristika for elever i den kommunale 10. klasse, som ikke har bestået 9. classes afgangseksamen, FGU-elever, samt hele 9.-klasseårgangen

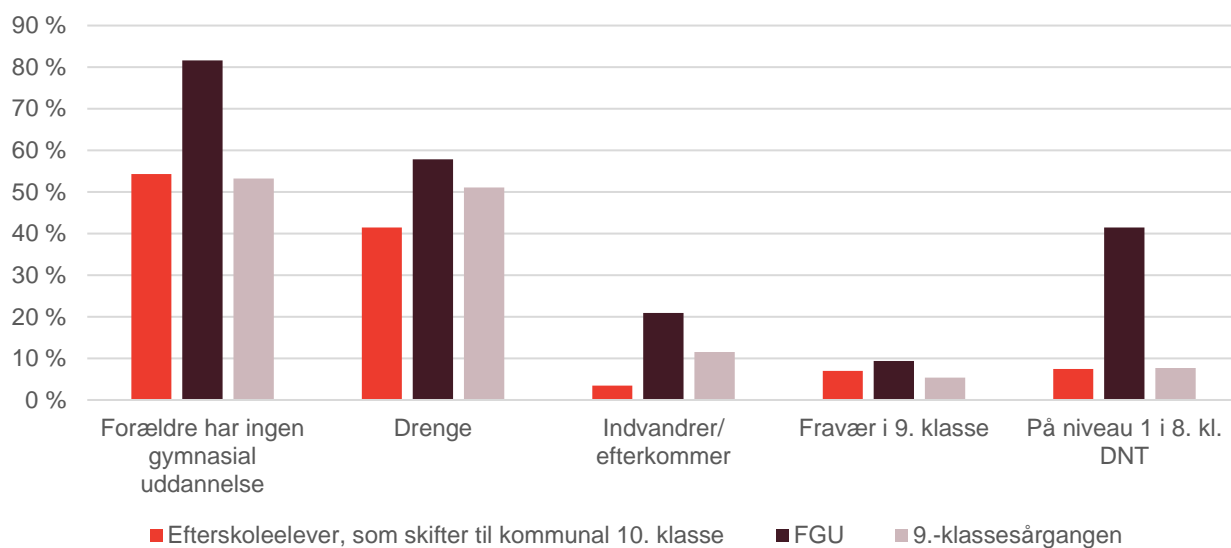

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter, samt elever, der startede på FGU i samme periode. Alderen er målt ved slutningen af 9. klasse for kommunal 10. klasse samt 9.-klasseårgangen og for, hvornår de startede på FGU, for elever på FGU. Lægebesøg er det gennemsnitlige årlige antal lægebesøg da eleven var mellem 6 og 16 år.

En anden elevgruppe, som i dag typisk tager den kommunale 10. klasse, er 10.-klasseefterskoleelever, som falder fra på efterskolen. Det gælder i gennemsnit 450 elever årligt, svarende til 4,5 pct. af eleverne i den kommunale 10. klasse. Det er ikke klart, hvor disse elever skal hen ifølge det nye reformudspil, men et bud kan være FGU. Efterskoleelever, som falder fra til fordel for den kommunale 10. klasse, og FGU-elever er dog ret forskellige fra hinanden målt på de samme fire karakteristika som ovenfor, jf. figur 5 og figur 6. Disse elever har i markant højere grad forældre med en gymnasial uddannelse, er i mindre grad drenge, indvandrere eller efterkommere, er yngre, har færre lægebesøg og har i langt højere grad taget deres nationale tests i 8. klasse, og meget færre af dem scorer i bunden i de nationale tests. Til gengæld ligner disse efterskoleelever i høj grad den samlede 9.-klasseårgang. Dog ligger efterskoleelever midt mellem 9.-klasseårgangen og FGU-eleverne, når det gælder fravær i 9. klasse.

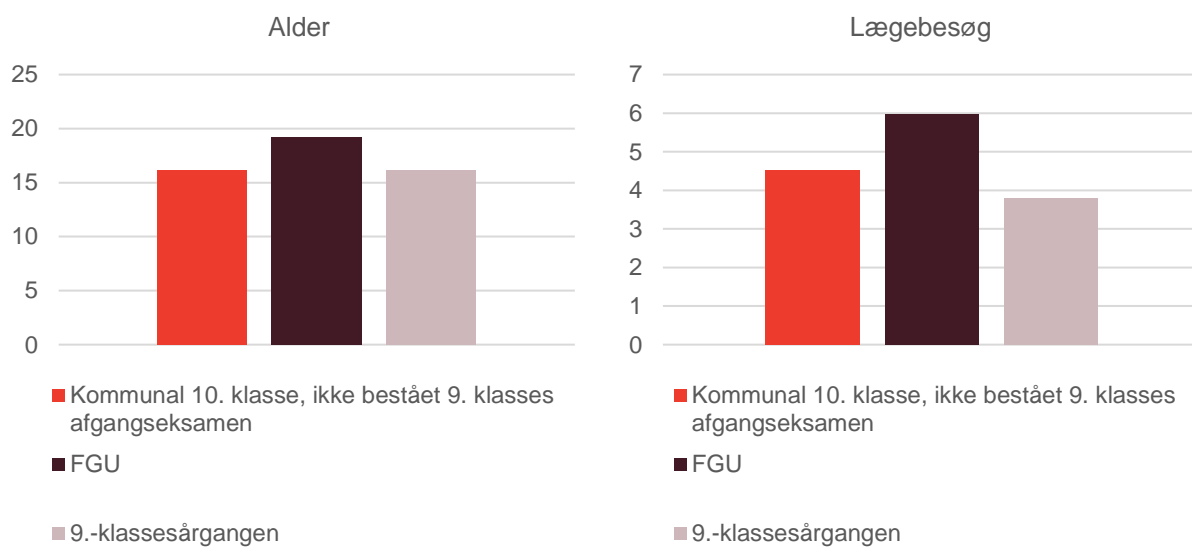
Figur 5 // Karakteristika for efterskoleelever, som frafalder efterskolen til fordel for den kommunale 10. klasse, FGU-elever, samt hele 9.-klasseårgangen

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, startede på en efterskole året efter og inden for samme år færdiggjorde den kommunale 10. klasse, samt elever, der gik på FGU i samme periode. Der er dog kun fraværsdata på elever, som færdiggjorde 9. klasse i 2017-19.

Figur 6 // Karakteristika for efterskoleelever, som frafalder efterskolen til fordel for den kommunale 10. klasse, FGU-elever, samt hele 9.-klasseårgangen

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter, samt elever, der startede på FGU i samme periode. Alderen er målt ved slutningen af 9. klasse for kommunal 10. klasse samt 9.-klasseårgangen og for, hvornår de startede på FGU, for elever på FGU. Lægebesøg er det gennemsnitlige årlige antal lægebesøg da eleven var mellem 6 og 16 år.

05

**Hvor mange får et fagligt løft i
10. klasse?**

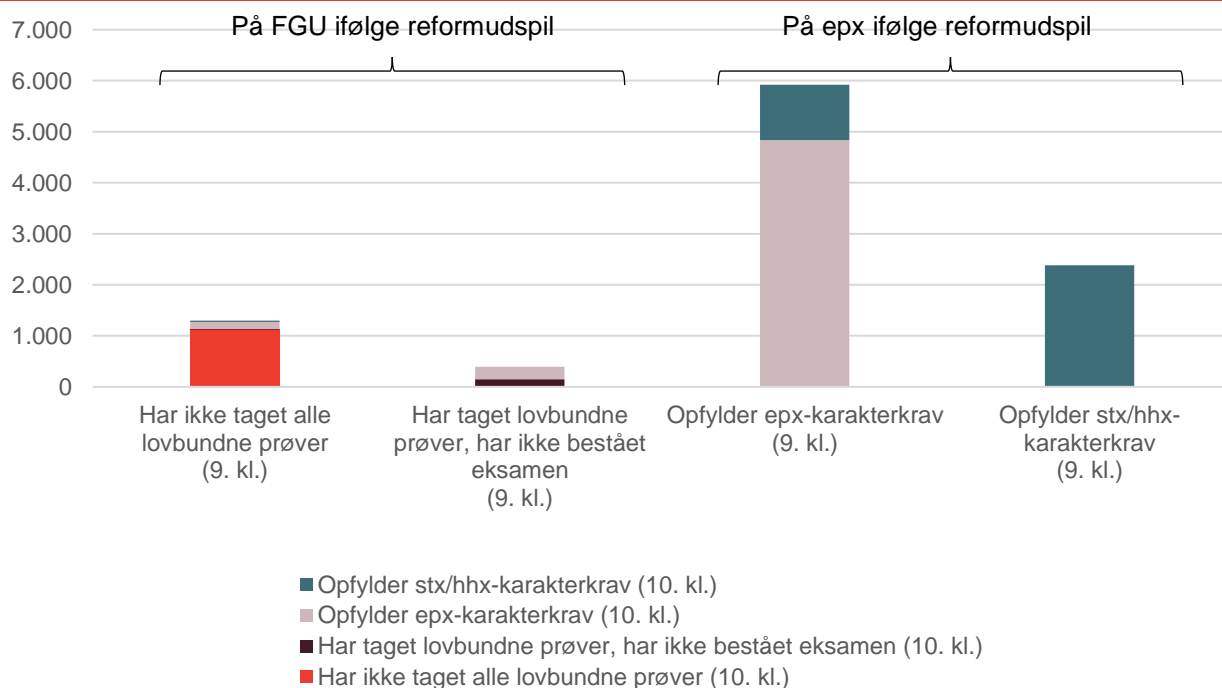
Hvor mange får et fagligt løft i 10. klasse?

Et fåtal af elever i den kommunale 10. klasse – 380 elever eller svarende til knap 4 pct. af dem, der starter i 10. klasse – bliver løftet til at opfylde de formelle krav for at komme ind på en ungdomsuddannelse, jf. figur 7. Disse elever havde enten ikke taget alle deres lovbundne prøver eller havde ikke bestået 9. classes afgangseksamen, men består 10. classes afgangseksamen. Disse elever vil ifølge det nye reformudspil altså opfylde karakterkravet til epX efter 10. klasse, hvilket de ikke ville have gjort efter 9. klasse.

To tredjedele af de elever, der løftes til at bestå 10. classes afgangseksamen modsat 9. classes afgangseksamen, havde taget alle deres lovbundne prøver i 9. klasse. Den resterende tredjedel havde ikke taget alle deres lovbundne prøver i 9. klasse.

Samtidig bliver omkring hver ottende elev – svarende til 1.100 elever – i den kommunale 10. klasse løftet til at opfylde det nye reformudspils karakterkrav til stx/hhx fra ikke at opfylde karakterkravet i 9. klasse. Stort set alle disse elever opfyldte udspillet karakterkrav til epX efter 9. klasse.¹

Figur 7 // Antal elever i den kommunale 10. klasse efter eksamensresultat i 9. og 10. klasse, årligt gennemsnit

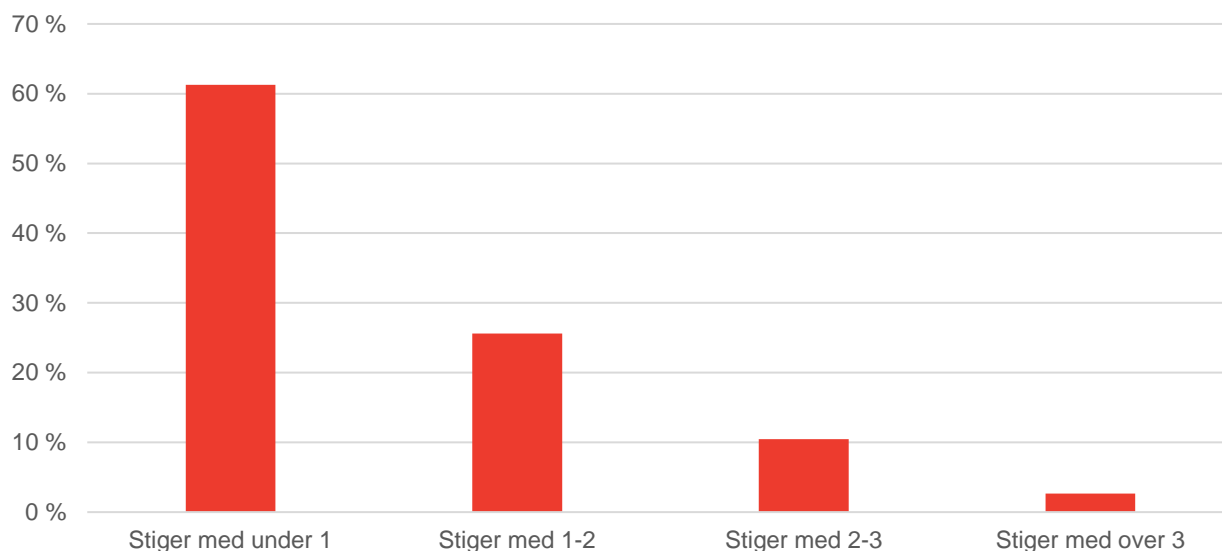
Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter. Data er beregnet som et årligt gennemsnit over perioden.

¹ Et forbehold her er, at karakterkravet til stx/hhx i dag ligger på 5, og ikke 6. Havde karakterkravet ligget på 6 i dag kan det tænkes, at elever i 10. klasse ville have et større incitament til at løfte sig til et karaktersnit på over 6 i 10. klasse, og at man derfor ville se en større andel af elever gøre det.

Selvom de fleste elever ikke bliver løftet til reformudspillet karakterkrav til ep_x eller st_x/h_x i løbet af den kommunale 10. klasse, får mange af eleverne alligevel løftet deres karaktergennemsnit i løbet af klassetrinnet. Knap 40 pct. af kommunale 10.-klasseelever stiger med mindst 1 karakterpoint til 10. classes afgangseksamen relativt til 9. klasse, jf. figur 8. Det skal bemærkes, at man kun kan bevare eller forbedre sit karaktergennemsnit i 10. klasse relativt til 9. klasse.

Figur 8 // Karaktergennemsnit i 10. classes afgangseksamen relativt til 9. klasse

Kilde: egne beregninger p_{ba}. registerdata fra Danmarks Statistik

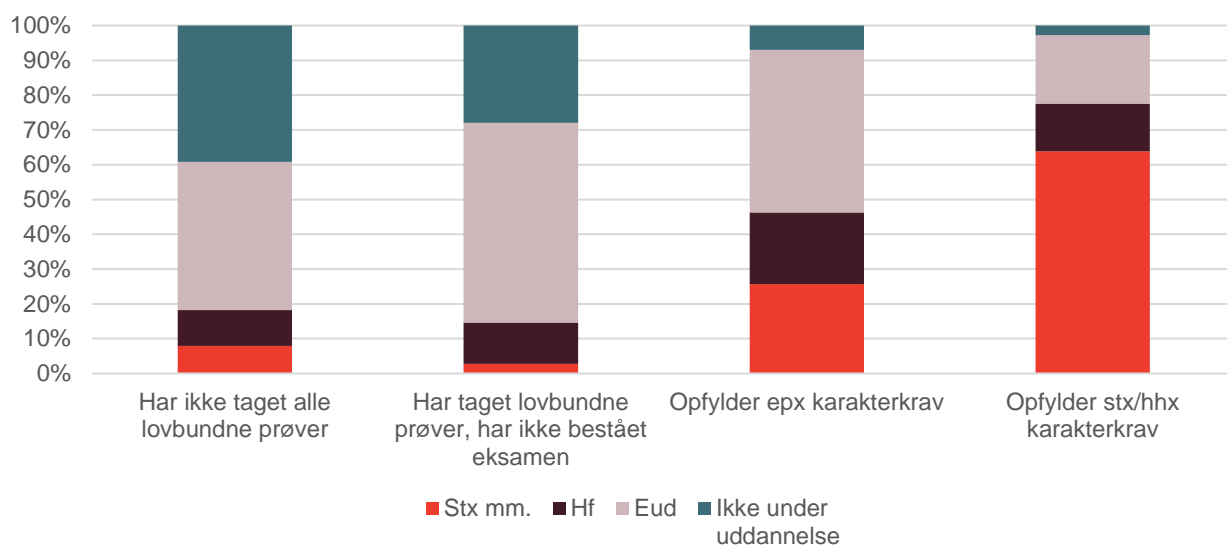
Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter.

Som del af reformudspillet er der lagt op til, at elever, som har bestået 9. classes afgangseksamen, og som i dag ville tage i den kommunale 10. klasse, i fremtiden skal på ep_x, idet 10. klasse integreres i ep_x. Men to ud af tre af de kommunale 10.-klasseelever, som efter 9. klasse opfylder reformudspillet nye karakterkrav til st_x/h_x, vælger i dag en treårig gymnasial uddannelse (efter de nuværende termer) efter 10. klasse, jf. figur 9. Det svarer til knap 1.600 elever, som også efter reformen muligvis ville vælge st_x/h_x fremfor ep_x.

Samtidig tager godt hver fjerde elev, som opfylder reformudspillet karakterkrav på 2 til ep_x, men ikke karakterkravet på 6 til st_x/h_x i 9. klasse, en st_x, h_x eller h_x i dag.² Ifølge det nye reformudspil vil disse elever kun kunne komme på st_x/h_x (1) hvis reformen får dem til at ændre adfærd i 9. klasse, så de får et gennemsnit over 6, eller (2) hvis de tager til optagelsesprøve på st_x/h_x.

² Bemærk, at karakterkravet i dag ligger på 5. Populationen består altså af elever i den kommunale 10. klasse, som enten (1) havde et karaktergennemsnit mellem 5 og 6 allerede i 9. klasse, (2) havde et karaktergennemsnit på under 5 i 9. klasse, og blev løftet til et gennemsnit på over 5 i 10. klasse, (3) bestod optagelsesprøven til st_x/h_x/h_x i 10. klasse.

Figur 9 // Første påbegyndte ungdomsuddannelse højst et år efter afslutning af 10. klasse, fordelt på afgangsprøveresultat i 9. klasse

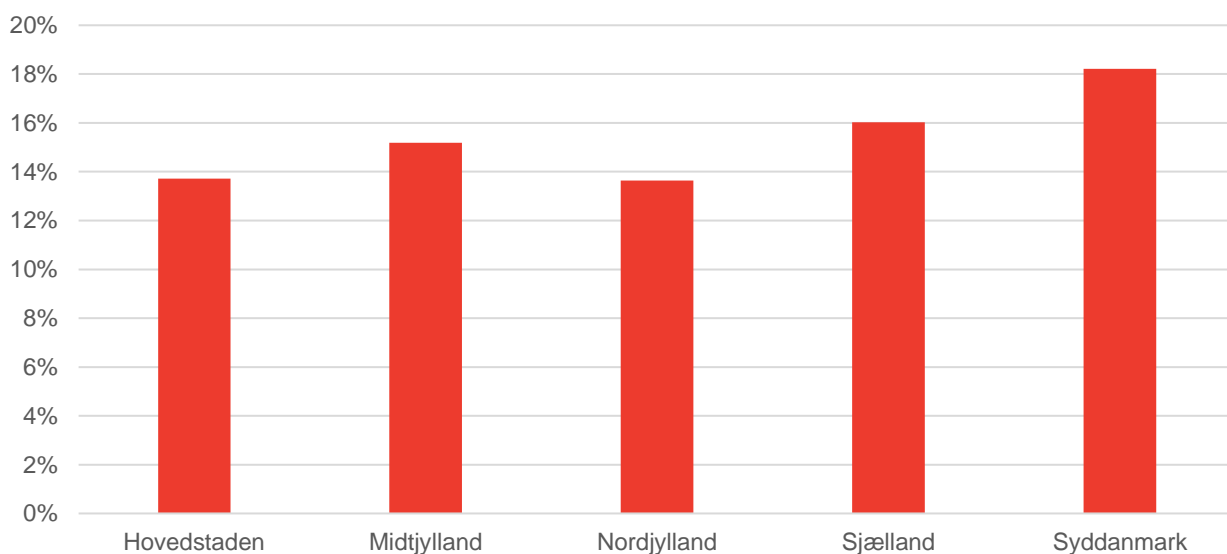

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter. En gymnasial uddannelse defineres som en offentlig stx, hhx eller htx, og tallene beskriver andelen, som er startet inden for en toårig periode efter afslutning af 10. klasse. Data er beregnet som et årligt gennemsnit over perioden.

Der er flest elever i den kommunale 10. klasse i Region Syddanmark, og færrest i Region Hovedstaden og Region Nordjylland, jf. figur 10. Andelen af en 9.-klasseårgang, som søger den kommunale 10. klasse, varierer fra 14 pct. (Hovedstaden og Nordjylland) til 18 pct. (Syddanmark). Blandt dem, som vælger den kommunale 10. klasse, er der dog ikke store forskelle mht., hvor mange der løftes fagligt på tværs af regioner, jf. bilaget.

Figur 10 // Andel af en 9.-klasseårgang som færdiggør den kommunale 10. klasse, fordelt på regioner

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i 2022.

Elevernes eget perspektiv

Vi har i forbindelse med en anden igangværende DEA-undersøgelse interviewet elever i to kommunale 10.-klasser om deres syn på uddannelse og deres videre færd i uddannelsessystemet (den igangværende undersøgelse fokuserer primært på drenge og erhvervsuddannelser, men vi har her suppleret interviewene ved også at spørge pigerne). Eleverne kommer fra Region Syddanmark og Region Midtjylland, som er to af de regioner, hvor der er flest unge, der færdiggør en kommunal 10. klasse, jf. Figur 10.

Noget, der går igen i vores interviews, er behovet for tid til at kunne vælge den rigtige ungdomsuddannelse og evt. forbedre sine karakterer, så man kan gå videre til en gymnasial uddannelse. Disse tendenser stemmer godt overens med vores resultater, der viser, at elever i den kommunale 10. klasse ofte forbedrer deres karakterer, og at nogle forbedrer dem nok til at opfylde det nye udspils karakterkrav til stx/hhx.

Især muligheden for at kunne overveje valget af ungdomsuddannelse fylder meget hos de elever, vi har talt med. Nogle af eleverne hælder mod erhvervsuddannelserne, mens andre mere ser sig selv i fx hf- eller hhx-systemet. Fælles for mange af dem er dog, at de finder det svært at vælge mellem de mange muligheder, der er efter grundskolen. De udtrykker et behov for tid og information, og det oplever de at få i den kommunale 10. klasse. En elev udtrykker det fx således:

Jeg [har] switchet mellem mange forskellige ting, men er blevet mere og mere afklaret. Jeg har været på mange forskellige brobygninger og været på forskellige praktikpladser. Så jeg er blevet meget mere afklaret om, hvad det egentlig er, jeg vil efter 10.

Enkelte af de elever, vi har talt med, er ikke som sådan skoletrætte eller afskrækket af de boglige fag. På den måde kan 10. klasse være en måde, hvorpå eleverne kan afsøge mulighederne og tilpasse skoleindsatsen derefter. Det kan fx handle om at forbedre sine karakterer for på den måde at komme ind på en gymnasial uddannelse med henblik på at få adgang til videregående uddannelser. Fx siger en elev:

10. klasse gjorde, at jeg fik mulighed for at få noget mere tid til at finde ud af, hvad jeg egentlig gerne ville efter folkeskolen, og det gjorde også, at jeg kunne opnå et fagligt niveau, som jeg var glad for.

Alt i alt tyder vores fokusgruppeinterviews på en forholdsvis blandet elevgruppe. De fleste oplever et behov for tid og information, så de kan vælge den ungdomsuddannelse, der passer til dem, hvad enten de hælder mod at begynde direkte på en erhvervsuddannelse eller mod at starte på en gymnasial uddannelse. Samtidig værdsætter de at kunne afprøve muligheder og tilpasse deres skolegang efter den proces, de hver især gennemgår.

06

Data og metode

Data og metode

Undersøgelsen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik. I analysen indgår elever, der i følge henholdsvis Elevregisteret og Institutionsregisteret (KOTRE og INST) har fuldført en kommunal 10. klasse fra 2017-22 ekskl. 2020. Kommunale 10.-klasser er her defineret som 10.-klasseudbud, der ikke ligger på efterskoler eller specialskoler. Der er herefter tilføjet baggrundsinformation fra Befolkningsregisteret (BEF), herunder køn, forældres uddannelsesbaggrund (UDDA og UDG) og elevernes resultater i 8. klasses nationale test i dansk. Elevernes karaktergennemsnit i de bundne prøvefag og deres standpunktskarakterer er beregnet og hægtet på fra Grundskolekarakterregisteret (UDFK). Endelig er der tilføjet information om, hvorvidt eleven inden for to år efter afslutning af 9. klasse har påbegyndt en hhx, htx eller stx.

Elevernes karaktergennemsnit i de lovbundne prøver er beregnet separat for deres prøver i 9.klasse og som det bedste resultat fra prøverne i henholdsvis 9. og 10. klasse. Engelsk er ikke inkluderet i karaktergennemsnittet, da prøven udgår af de lovbundne prøver fra skoleåret 2025/26. For at holde karaktergennemsnittene sammenlignelige over tid, inkluderes den musikalske/kreative lovbundne prøve i 8. klasse ikke, da det kun er årgangen fra 2022, der har nået at tage prøven.

Man er defineret som kvalificeret til stx/hhx/htx, hvis man har taget alle de lovbundne prøver (inkl. mundtligt engelsk) og har over 6 i gennemsnit i sine lovbundne prøver og standpunktskarakterer eller får over 7 i gennemsnit i sine lovbundne prøver. Man er kvalificeret til epX, hvis man har taget alle de lovbundne prøver og får over 2 i gennemsnit i de lovbundne prøver. Mens det ikke lovmæssigt er muligt at opnå et retskrav på en gymnasial uddannelse ved at aflægge en manglende lovbunden prøve i 10. klasse³, antager vi i analysen, at hvis man har aflagt de fem lovbundne prøver på FP9- eller FP10-niveau efter 10. klasse og opnår det krævede karaktergennemsnit, kan man starte på gymnasiet.

I anden del af analysen indgår desuden elever, som er frafaldet 10. klasse på en efterskole og ender med at fuldføre den kommunale 10. klasse, samt elever på FGU, der er startet i 2017-22 ekskl. 2020. Der er herefter tilføjet de samme baggrundsvariable som ovenfor.

³ <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/bedoemmelse-og-censur/beviser-og-bestaakrav>.

07

Litteraturliste

Litteraturliste

BUVM, 2023. Om 10. klasse.

EVA, 2020. Elevernes syn på 10. klasse.

EVA, 2018. Valget af 10. klasse.

KORA, 2016. Effekter af 10. klasse i kommunale tilbud for påbegyndelse og færdiggørelse af ungdomsuddannelse.

Regeringen, 2024. Flere i gymnasiet.

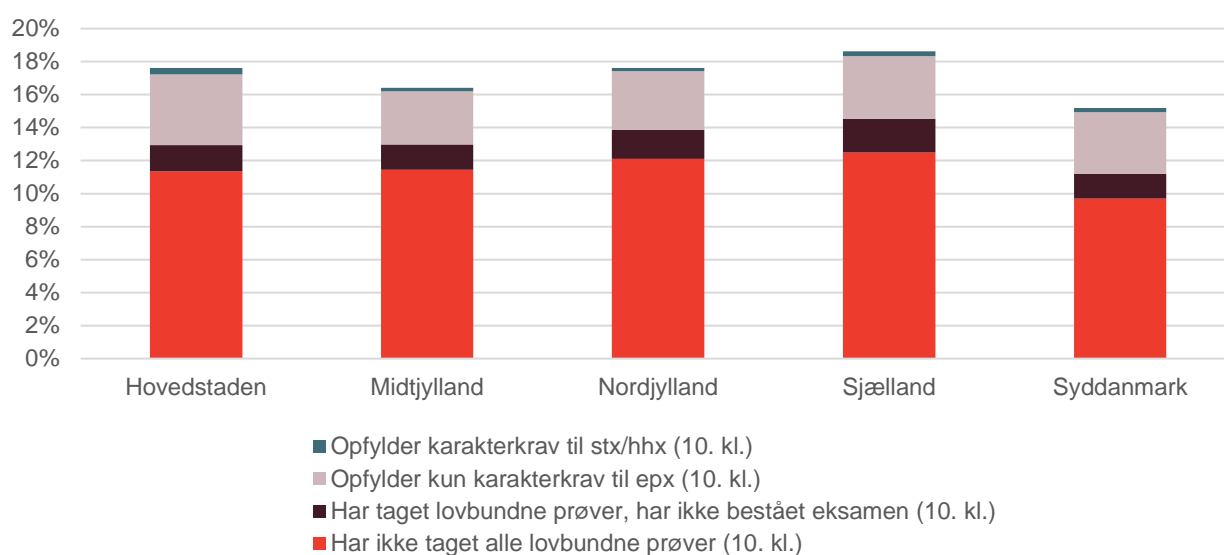
08

Bilag

Bilag

Der er ikke megen geografisk variation i andelen af elever, som løftes til at opfylde de formelle krav for at komme ind på en ungdomsuddannelse i den kommunale 10. klasse, jf. figur 11. Andelen af kommunale 10.-klasseelever, der løftes til at bestå deres afgangseksamen og dermed opfylde karakterkravet til epX, varierer fra 3,2 pct. (Midtjylland) til 4,3 pct. (Hovedstaden).

Figur 11 // Andel, der ikke har bestået 9. klasses afgangseksamen, fordelt på eksamensresultat i 10. klasse

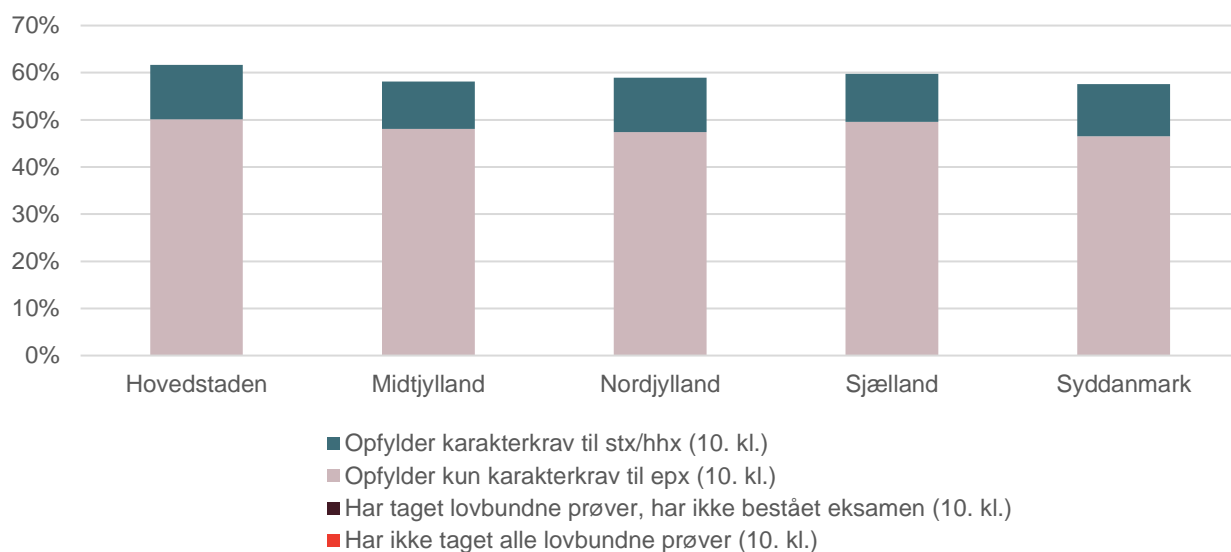

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter.

Der er heller ikke stor geografisk variation i andelen af 10.-klasseelever, som løftes fra et gennemsnit på mellem 2 og 6 til et gennemsnit over 6 – og som dermed vil kunne komme ind på stx/hhx, jf. figur 12. Andelen af kommunale 10.-klasseelever, der løftes til et gennemsnit på over 6, varierer fra 10 pct. (Sjælland og Midtjylland) til 12 pct. (Hovedstaden og Nordjylland).

Figur 12 // Eksamensresultat i 10. klasses afgangseksamen blandt elever som fik 2-6 i karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangseksamen, fordelt på regioner

Kilde: egne beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Populationen er elever, som færdiggjorde 9. klasse i perioden 2017-22 ekskl. 2020, og som færdiggjorde den kommunale 10. klasse året efter.

DEA

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu